

Predikan på den helige Mikael's dag

Pastor Johannes Rydh

Stockholm, 4 oktober 2020

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre, himmelske Fader, vi tackar dig för att vi idag får fira gudstjänst och samlas kring ditt Ord och dina heliga sakrament. Låt oss rätt förstå ditt budskap. Låt oss tro det barnsligt och utan förnuflets invändningar. Bevara oss alltid i den rätta tron, så att vi på den yttersta dagen får ingå i din härlighet. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Predikotext: Matt. 21:14–17 (3 årgången)

När Jesus var på tempelplatsen kom blinda och lama fram till honom, och han botade dem. När översteprästerna och de skriftlärda såg de under han gjorde och barnen som ropade i templet: "Hosianna, Davids son!", blev de upprörda och sade till honom: "Hör du vad de säger?" Jesus svarade dem: "Ja, har ni aldrig läst: Av barns och spädbarns mun har du berett en lovsång?" Sedan lämnade han dem och gick ut ur staden till Betania, där han övernatade.

Inledning

Den helige Mikael's dag är en högtidsdag, en festdag tillägnad Skriftens lära om änglarna. Det är också, såsom evangelie- och predikotexten visar, en söndag om barnen. Överskriften i evangelieboken är "barnen och änglarna". Jag kommer i den här predikan först att gå igenom vad Bibeln lär om änglarna, eftersom det är ett ämne som i övrigt inte får särskilt mycket utrymme under kyrkoåret. Därefter kommer jag att gå in närmare på själva predikotexten om barnens hosiannarop.

Om änglarna

Läran om änglarna har för det mesta åsidosatts eller helt avskaffats i vår tids kyrkor. Man anser det inte vara förnuftigt att tro på änglar, djävlar och andra

andemakter. I rationalismens spår är allt det osynliga som man inte kan ta på eller mäta helst något som man vill förminska eller ta bort, eftersom det blir till stötestenar för den moderna människan. Och där det tolereras vill man i varje fall inte kalla det för en lära eller göra dogmatik av det. Men även om läran om änglarna inte hör till kristendomens centrala huvudläror har varje del av Skriften något att säga oss. När Gud talar till oss bör vi vara uppmärksamma och lyssna. Gud har uppenbarat detta både till vår varning och tröst.

De himmelska änglarna är skapade av Gud. De är inte omnämnda direkt i skapelseberättelsens 6 dagar i 1 Mosebok, men vi förstår att någon gång under den tiden måste det ha skett. För innan tidens begynnelse fanns endast Gud; endast han är evig. I Johannes-evangeliets inledning läser vi:

I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Allt blev till genom honom, och utan honom blev ingenting till av det som är till. (Joh. 1:1–3)

Och vidare i Kolosserbrevet: *I honom skapades allt i himlen och på jorden: synligt och osynligt, tronfurstar och herradömen, härskare och makter - allt är skapat genom honom och till honom. (Kol. 1:16)* Alltså har Gud skapat även änglarna. Och det skedde heller inte efter de sex skapelsedagarna, eftersom skapelsen då var helt fullbordad. Vilken dag det var kan vi inte veta, eftersom det inte står.

Ordet *ängel* kommer av grekiskans *angelos* och betyder budbärare. Det är alltså egentligen en ämbets titel, snarare än en beteckning för deras väsen. Det är därför vi ibland hör detta namn användas även om människor, till exempel Uppenbarelsebo-kens uppmaning: *"Skriv till församlingens ängel"*. Det avser då prästen i församlingen, som ju för fram evangelium, Guds glada budskap. De himmelska änglarna är andar som fått Guds uppgift att vara hans särskilda budbärare. De uppenbarade sig flera gånger både i Gamla och Nya Testamentet för människor, och förkunnade Guds budskap.

Liksom allt i Guds skapelse var alla änglar ursprungligen goda. Skriften beskriver inte hur det gick till, men någon gång mellan skapelsen och syndafallet så avföll somliga änglar till synd. Därigenom

har två olika slag uppkommit: de goda änglarna, som förblev lydiga Gud, och de onda änglarna som är hans fiender. Enligt Guds Ord är denna uppdelning alltsedan dess beständig och oföränderlig. De goda änglarna kommer för alltid förbli Guds tjänare utan möjlighet till avfall, medan det för de onda änglarna inte finns någon möjlighet att omvändas och bli frälsta.

Här har vi alltså en avgörande skillnad från vår egen situation. Vi människor är efter fallet helt och hållet är födda i synd och saknar förmåga eller vilja till det goda. Vi skulle alla gått förlorade och fått lida Guds rättvisa straff, om det inte varit för att Gud i sin outgrundliga kärlek sände oss sin enfödde Son, vår Herre Jesus Kristus, till att lida straffet i vårt ställe och därigenom frälsa oss.

Någon liknande frälsning har Gud inte berett åt djävulen och hans onda änglar. I all evighet är de under Guds straff, som aposteln Petrus skriver:

Gud skonade ju inte de änglar som hade syndat, utan kastade dem i avgrunden och överlämnade dem åt mörkrets kedjor för att hållas i förvar fram till domen. (2 Petr. 2:4)

Varför det är så förklaras inte närmare i Skriften, men i fornkyrkan ansåg man att skillnaden kunde bero på att människorna blivit förledda till synd, medan djävulen och de onda änglarna på eget initiativ gjort uppror mot Gud. Om det är så eller inte kan vi inte med säkerhet säga, men vi måste på Skriftens grund förkasta alla tankar om en frälsning för de onda andarna. Det är åt dem som har Gud berett helvetet, inte åt människorna. Men detta blir också straffet för de som inte omvänder sig och kommer till tro.

De goda änglarnas verk beskrivs på många ställen i Bibeln. För det första så lovsjunger de Gud i stora himlakörer, såsom vid Jesu födelse. Med dem instämmer vi i liturgins "Sanctus". För det andra så utför de Guds befallningar, och förkunnar hans Ord. För det tredje så hjälper och beskyddar änglarna alla troende på jorden. Så står det skrivet: *Är inte änglarna andar i Guds tjänst, utsända för att hjälpa dem som ska ärva frälsningen? (Hebr. 1:14)* Och: *Han ska befalla sina änglar att bevara dig på alla dina vägar. De ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten. (Ps. 91:10–11)*

De följer noga vad som händer i kyrkan, gläder sig över varje syndare som omvänder sig, och sörjer när en kristen faller. I synnerhet tjänar änglarna barnen, såsom vi hörde i slutorden i dagens evangelium: *Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små. Jag*

säger er att deras änglar i himlen alltid ser min himmelske Fars ansikte. (Matt. 18:10) Det är för oss en stor tröst att veta att dessa mäktiga andar vakar över oss på Guds befallning. Däremot ska vi inte åkalla eller dyrka dem, såsom varit påbjudit bland katoliker.

Satan och de onda änglarna däremot är idel verksamma för att förhindra och förstöra Guds verk närhelst de får tillfälle. De vill gärna skada oss till kroppen och förstöra våra liv, men framför allt angriper de oss andligen. De kommer försåtligt med stor list, och talar lockande för att förvränga Guds Ord och föra bort människor från frälsningen. Vi ska akta oss för att underskatta deras makt. Paulus skriver: *Vi kämpar inte mot kött och blod, utan mot furstarna, mot makterna, mot världshärskarna här i mörkret och mot ondskans andemakter i himlarymderna. (Ef. 6:12)* Det är ett djävulens bländverk att han lyckats övertyga den stora massan om att han inte existerar. Men de som inte tror på Guds evangelium blir helt och hållet hans slavar.

Men vi ska slutligen komma ihåg och tröstas av Guds löften om att djävulen och alla andra onda andar har en gång för alla besegrats i grunden. Redan vid syndafallet förkunnade Gud det ondas undergång med orden: *Jag ska sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din avkomma och hennes avkomma. Han ska krossa ditt huvud och du ska hugga honom i hälen. (1 Mos. 3:15)* Kvinnans säd, Kristus, krossade Satans huvud genom sin död och uppståndelse. Och var och en som tror och förtröstar på detta är frälst från djävulens makt.

Barnens hosiannarop

Låt oss nu lämna läran om änglarna och se på denna söndags text. Det kan kanske tyckas märkligt att barnen och änglarna ingår under samma rubrik. Men vi har Jesu egen undervisning att vi måste bli såsom barnen för att komma in i himmelriket. För att rätt fira denna änglafest och kunna förstå Skriftens lära om änglarna, måste vi först omvända oss och bli såsom barn.

I vår text hyllar barnen Jesus med ropet *"Hosianna, Davids son!"* Strax innan hade han ridit in i Jerusalem, och då hade folket lovat och prisat honom med samma ord. "Hosianna" är ett rop och bön om frälsning, och kom att användas även som ett hyllningsrop. Det hebreiska verbet för att frälsa som används här har samma rot som namnet *Jeshua* - Jesus namn på hebreiska. Jesus hade gjort under i templet - botat blindas och lama - och barnen förstod, med sin

enkla och okonstlade tro, att denne var den utlovade Frälsaren, den som skulle komma som en ättling till kung David för att frälsa Israels folk. Ja, han var mer än bara en människa av Davids hus, han var Guds egen Son.

Överstepräster och de skriftlärdade blev upprörda över detta, och precis som under intåget så klagade de över hyllningsropen. De sade till Jesus: *"Hör du var de säger?"* - underförstått: "hur kan du tolerera sådan hädelse?" Att barnens hyllningrop pekade ut honom som Messias var det ingen tvekan om. Men det var inget som de skriftlärdade kunde acceptera. Trots sin stora lärdom och kunskap kunde de inte känna igen Jesus i Skriftens utsagor. De kunde inte se det som var uppenbart för barnen. De hade låtit sitt förnuft prägla deras bild av hur Messias skulle vara, en jordisk kung som kunde ge befrielse från romarna och återupprätta Israel som en självständig stat. I deras världsbild hade Jesus ingen plats. Hyllningsropen var för dem stötande, hädande.

Men Jesus var verkligen värd hyllningsropen. Han var sann Gud och sann människa. Genom hans verk försonades Gud med hela världens synd. Hade han bara varit en människa, en stor profet eller en jordisk frontfigur för den revolution som judarna eftersökte, så kunde han inte ha frälst världen. Då hade vi alla fortsatt vara slavar under synden, i djävulens och de onda änglarnas våld.

Så är det ofta att barnen är de som har lättast att ta till sig Guds Ord, eftersom de inte med sina förnuft gör medvetet motstånd. Det är därför som Jesus hyllar barnens tro och säger: *Om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni inte in i himmelriket. (Matt. 18:3)*

De skriftlärdas upprörda invändningar besvarade

Jesus med Skriftens egna ord: *"Ja, har ni aldrig läst: Av barns och spädbarns mun har du berett en lovsång?"* Bibelordet är ett citat från grekiska Septuaginta. I Psaltaren läser vi: *Av barns och spädbarns mun har du berett en makt för dina fienders skull, för att förgöra fiende och hämnare. (Ps. 8:3)* När Messias kom skulle han lovas och prisas av barnen. Och Jesus accepterade deras hyllningar utan invändningar, för det var ju sant så som de trodde. Han som spädbarnen lovsjöng hade makt att förgöra fienden, Satan.

Så har en helig strid utkämpats och vunnits för vår skull. Den store draken, den gamle ormen, har besegrats och kastats ned, och hans huvud har krossats av Kristi häls. Mot en sådan makt kan djävulen inget göra. Låt oss därför instämma i hjärta och mun i barnens lovsång till vår Frälsare.

Amen.

Bön: O Herre Gud, du som gör vindar till dina sändebud och eldslågor till dina tjänare. Dig vare ära och tacksägelse för dina heliga änglars vakt och vård, alltifrån vår första dag. Vi ber dig: Giv att såsom dina himmelska härskaror alltid som barn fröjdas inför ditt ansikte och som starka hjältar uträtta dina befallningar, också vi må, i stillhet och bön inför din Sons heliga kors, skåda din kärlek uppenbarad och få mod att manligen kämpa. Förläna oss nåd, så att vi inte ger efter för världen, utan ständigt står fasta vid ditt ord och bud, och låt din Ande vittna med vår ande, att vi är dina barn. Amen.

Psalmer: 141, 142, 214, 315, 196, 200, 188, 143